

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DOKUMENTŲ IR ARCHYVŲ ĮSTATYMO NR. I-1115 2, 3, 5,
8, 10, 15, 16, 20 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-21-1655(2), 21-715(2); TAIS-21-25757(3), 21-31058(3))**

2021-12-03 Nr. NV-3119

Vilnius

Projekto rengėja – Kultūros ministerija (toliau – KM).

Projekto tikslas. Projektu siekiama sukurti teisinės prielaidas pokyčiams, kurie įgalintų valstybės archyvų veiklos pažangą, skatintų jų teikiamų paslaugų plėtrą, sudarytų teisinės sąlygas priimti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių nuolat saugotinus, istoriniams ir kitiems valstybės dokumentinio paveldo tyrimams reikšmingus registruose ir valstybės informacinėse sistemose tvarkomus duomenis.

Dabartinė situacija. Šiuo metu pagal galiojantį Dokumentų ir archyvo įstatymą:

- 1) nenumatyta, kad valstybės archyvai galėtų iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių perimti saugoti jų tvarkomuose registruose ir valstybės informacinėse sistemose esančius duomenis, reikšmingus istoriniams ir kitiems valstybės dokumentinio paveldo tyrimams;
- 2) valstybės archyvų funkcionavimas nesuderintas su Dokumentų ir archyvo įstatymo 2 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo įgyvendinimu, kuriuo įteisinama Dokumentų valdymo bendroji informacinė sistema (DBSIS), pradėsianti veikti nuo 2022 m. sausio 1 d.;
- 3) nenustatyta valstybės archyvų atliekama kultūrinės edukacijos funkcija;
- 4) neaiškus valstybės archyvų teikiamų mokamų paslaugų įkainių nustatymo procesas, neatskirta Kultūros ministerijos ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos kompetencija šioje srityje;
- 5) valstybės archyvuose saugomi ilgai saugotini elektroniniai dokumentai.

Projekto esmė. Pagrindiniai Projekto uždaviniai yra šie:

- 1) nustatyti, kad valstybės archyvai iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių galėtų perimti saugoti jų registruose ir valstybės informacinėse sistemose esančius duomenis, kurie reikšmingi istoriniams ir kitiems valstybės dokumentinio paveldo tyrimams;
- 2) suderinti valstybės archyvų funkcionavimą su DBSIS veikla;
- 3) išplėsti valstybės archyvams nustatytas funkcijas – papildomai įtraukiant ir valstybės archyvų vykdomą kultūrinės edukacijos funkciją;
- 4) užtikrinti didesnę valstybės archyvų teikiamų mokamų paslaugų įkainių nustatymo objektyvumą ir skaidumą bei perduoti dalį Kultūros ministerijai, kaip valstybės politiką formuojančiai institucijai, nebūdingų funkcijų Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai, nustatant, kad detalų mokamų paslaugų sąrašą ir įkainių apskaičiavimo tvarką tvirtina kultūros ministras, o šių paslaugų įkainius ir jų teikimo tvarką nustato Lietuvos vyriausiasis archyvaras, ir tokiu būdu aiškiai atskiriant abiejų subjektų kompetencijas;
- 5) atsisakyti pareigos valstybės archyvuose saugoti ilgai saugomus elektroninius dokumentus (popierinius, įrašus ar vaizdo ir garso ilgai saugomus dokumentus saugo jų sudarytojas).

Priėmus Projektą valstybės archyvai galės perimti saugoti registruose, valstybės informacinėse sistemose esančius duomenis, reikšmingus istoriniams ir kitiems valstybės dokumentinio paveldo tyrimams, vykdyti kultūrinės edukacijos funkciją ir nebesaugos ilgai saugomų elektroninių dokumentų.

Planuojama, kad Projektu keičiamo Dokumentų ir archyvų įstatymo nuostatos turėtų įsigalioti 2022 m. liepos 1 d., išskyrus atskirus straipsnius, susijusius su trumpai ir ilgai saugomų dokumentų

sąvokų atsisakymu, valstybės dokumentiniam paveldui reikšmingų registų ir valstybės informacinių sistemų duomenų perdavimu valstybės archyvams, mokamų valstybės archyvų paslaugų įkainių apskaičiavimo tvarkos nustatymu ir pačių įkainių patvirtinimu, nes reikia laiko atitinkamiems šio įstatymo įgyvendinamiesiems teisės aktams parengti ir reikalingai valstybės archyvų infrastruktūrai sukurti ir įdiegti.

Projektui įgyvendinti **valstybės biudžeto lėšų nereikės**, nes infrastruktūrai sukurti, kuri leistų valstybės archyvams perimti veikiančių registų ir valstybės informacinių sistemų duomenis, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba planuoja panaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemonių lėšas (investicijų projektui „Informacinių sistemų ir registų įrašų ilgalaikis išsaugojimas ir perdavimas į valstybės archyvus“ numatyta skirti 1 990,089 tūkst. Eur).

Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir įmonės, kurios yra valstybės dokumentiniam paveldui reikšmingų registų ir valstybės informacinių sistemų valdytojai ar jų įgalioti tvarkytojai, turintys perduoti valstybės archyvu duomenis, papildomų išlaidų duomenų perdavimui užtikrinti nepatirs, nebent tikslingai pačios nuspręstų automatizuoti duomenų perdavimo procesą ir atitinkamai modernizuoti savo sistemas.

Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, modernizuodama Elektroninio archyvo informacinę sistemą numato sukurti laisvai diegiamą programinės įrangos komponentą, leidžiantį struktūrizuotų ir nestruktūrizuotų ISR įrašų pagrindu kurti, valdyti ir į modernizuotą EAIS perduoti informacijos perdavimo paketus. Tokiu komponentu galės naudotis visi registų ir valstybės informacinių sistemų valdytojai arba jų įgalioti tvarkytojai.

Derinimas. Projektas buvo svarstytas 2021 m. lapkričio 30 d. Tarpinstituciniame pasitarime. Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatomis. Projektas Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų tiesiogiai neįgyvendina.

Projektas parengtas atsižvelgiant į Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2019 m. lapkričio 11 d. rezoliucija Nr. S-4240 dėl elektroninio archyvo formavimo.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome *svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.*

Vyresnioji patarėja

Sigita Panovienė